

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' - תחומי בחירה ורב תחומי
הפיקוח על הוראת לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה

מדינת ישראל
משרד החינוך

ירושלים – תשפ"ז

התלמיד צריך להכיר את כל הקשור לאתר - גם אם אין לכך התייחסות בספר הלימוד. לרשימת האתרים מצורפת רשימת מקורות מחייבת למורה. שאלות השטח בנושאים השונים מסתמכות גם על הכתוב במקורות אלו. פרט לאתרים אלה התלמידים צריכים להכיר את מפת ירושלים בכל תקופה ואת הממצאים המאפיינים כל תקופה.

בתקופות שנלמדות כגישור – אין חובה לצאת לשטח. אתרי השטח של תקופות הגישור מובאים לטובת בתי ספר שרוצים להרחיב בלימוד תקופות אלו.

1. ימי בית ראשון: (ליבה)

- א. שטח G.
- ב. מערכת פיר וורן.
- ג. תעלת השילוח (התעלה הכנענית, תעלה II)
- ד. בריכת השילוח
- ה. החומה הרחבה.
- ו. המגדל הישראלי
- ז. כתף הינום

2. ימי בית שני: (ליבה)

- א. הרובע ההרודיאני ובית המידות.
- ב. בית קתרוס ("הבית השרוף")
- ג. חפירות הכותל המערבי והדרומי.
- ד. בריכת השילוח

3. התקופה הביזנטית: (גישור)

- א. הקרדו.

4. התקופה המוסלמית: (גישור)

- א. כיפת הסלע. (תצפית מבחוץ)
- ב. מסגד אל-אקצא (תצפית מבחוץ)
- ג. ארמונות בית אומייה.

5. התקופה הצלבנית: (לא בהלימה)

- א. כנסיית הקבר. (תצפית מבחוץ)

6. התקופה הממלוכית: (לא בהלימה)

- א. מבנים ממלוכיים טיפוסיים ברחוב השלשלת. (תמונות ותרשימים)
- ב. בית כנסת הרמב"ן. (תצפית מבחוץ)

7. **התקופה העות'מאנית:** (לא בהלימה)
- א. חומות העיר העתיקה ושעריה (יפו, ציון)
 - ב. בתי הכנסת הספרדיים. (תצפית מבחוץ)
8. **המאה ה-19:** (ליבה)
- א. מגרש הרוסים: הכנסייה, בית סרגיי. (תצפית מבחוץ)
 - ב. סן לואי. (תצפית מבחוץ)
 - ג. סנט פול. (תצפית מבחוץ)
 - ד. הרובע היהודי: בית כנסת החורבה, בתי מחסה.
 - ה. ימין משה.
 - ו. מחנה ישראל.
 - ז. משכנות שאננים.
9. **תקופת המנדט:** (גישור)
- א. בניין הדואר.
 - ב. מלון פאלאס.
 - ג. בניין העירייה.
 - ד. בניין בנק אפ"ק
10. **מלחמת העצמאות:** (בהלימה)
- א. הרובע בתש"ח: שער ציון, עמדת הצלב, עמדת לובינסקי, בית כנסת אליהו הנביא (מבחוץ), בתי מחסה, הגלעד.
11. **ירושלים החצויה:** (גישור)
- א. בניין הכנסת. (תצפית מבחוץ)
 - ב. קריית הממשלה בגבעת רם. (תצפית מבחוץ)
 - ג. מוזיאון ישראל. (תצפית מבחוץ)
12. **מלחמת ששת הימים:** (בהלימה)
- א. גבעת התחמושת.
13. **העיר המאוחדת:** (בהלימה)
- א. רמת אשכול: המרכז המסחרי, הבניינים לאורך דרך אשכול.
 - ב. כיכר ספרא ובניין העירייה. (תצפית מבחוץ)

מסלולים מוצעים – בדף הבא

מסלולים מוצעים:

ירושלים א':

יום 1 (בית ראשון): שטח G – פיר וורן – תעלה II – החומה הרחבה – המגדל הישראלי – כתף הינום.

יום 2 (בית שני): בריכת השילוח – חפירות העופל – בית קתרוס – הרובע ההרודיאני.

ירושלים ב':

יום 1 (הרובע היהודי): שער ציון – עמדת הצלב – עמדת לובינסקי – בית כנסת החורבה – בית כנסת אליהו הנביא – בתי מחסה – הגלעד.

יום 2 (מרכז העיר): משכנות שאננים – ימין משה – מחנה ישראל – סן לואי – סנט פול – מגרש הרוסים – כיכר ספרא והעירייה.

יום 3 (צפון העיר): גבעת התחמושת – רמת אשכול.